Årsmelding 2016

for

Nord-Gudbrandsdal Renovasjonsselskap IKS

Innhold Side

1. Selskapet og organisering..... 3
2. Overordnede signaler og utvikling i miljøpolitikken..... 4
3. Marked, utviklingstrekk og lokale forhold..... 6
4. Husholdningsrenovasjon..... 7
5. Miljøstasjoner..... 9
6. Bedriftsrenovasjon..... 9
7. Sorteringsanlegg..... 10
8. Deponi..... 11
9. Avfallsmengder og behandling..... 12
10. Ansatte..... 15
11. Økonomi og regnskap..... 15

1. Selskapet og organisering.

Selskapsform og formål.
Nord-Gudbrandsdal Renovasjonsselskap IKS (NGR) er et interkommunalt selskap eid av kommunene Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Lesja og Dovre. Selskapet ble stiftet 08.01.1997, på grunnlag av § 27 i kommuneloven. I 2003 ble selskapet omdannet til et IKS med hjemmel i Lov om interkommunale selskaper av 29.01.1999 nr. 6.

Selskapet har etter selskapsavtalen som formål «*å sørge for en miljømessig-, teknisk og økonomisk forsvarlig avfallsdisponering i eierkommunene, med minst mulig totale klimautslipp*».

NGR sin hovedoppgave er å sørge for innsamling, mottak og behandling av husholdningsavfall for eierkommunene. Dette er en lovpålagt oppgave som kommune har enerett på.
NGR engasjerer seg også i bedriftsmarkedet i Nord-Gudbrandsdal.
NGR har en ansvarlig kapital på kr 700.000,- som er innbetalt av eierkommunene. Kommunene har ansvar for en andel av selskapets forpliktelser tilsvarende sitt folketall:
Sel kommune 31,34%, Vågå kommune 19,33%, Dovre kommune 14,18%, Lom kommune 12,38%, Skjåk kommune 11,88% og Lesja kommune 10,89%.

Selskapet har kontoradresse Dovre, og administrasjonen er lokalisert i rådhuset til Dovre kommune. Selskapet bruker vanlig kommunal forvaltningspraksis.

Representantskap.
Representantskapet er NGR sitt øverste organ. Representantskapet har 6 medlemmer, en fra hver av eierkommunene, med personlig varamedlem. Medlemmer og varamedlemmer velges blant medlemmene i kommunestyret i den enkelte eierkommune.

Eierkommune	medlem	varamedlem
Skjåk kommune	Per Lars Lien	Eva Therese Hyrve
Lom kommune	Bjarne Eiolf Holø	Anne Lise Marstein
Vågå kommune	Iselin Jonassen	Svein Blankenborg
Sel kommune	Dag-Erik Pryhn	Lene Jevnheim
Lesja kommune	Ronald Kikut	Marita Lindbom
Dovre kommune	Bengt Fasteraune	Oddny Garmo

Bjarne Eiolf Holø har vært leder i representantskapet. Ronald Kikut har vært nestleder.

Styret.
Selskapets styre består av 6 personer, en fra hver eierkommune, med personlig varamedlem. Styret velges av representantskapet etter innstilling fra eierkommunene.

Eierkommune	medlem	varamedlem
Skjåk kommune	Laila Arnestuen	Mari Langleite Barrusten
Lom kommune	Bjørn Vike	Annette Bergheim
Vågå kommune	Ola Tolstad	Kirsti Vassdokken
Sel kommune	Kåre Eide	Kari Skjåk
Lesja kommune	Heidi Vognild	Espen Kviberg Tveit
Dovre kommune	Ingvild Lystad Larsen	Elisabeth Stende Simonsen

Kåre Eide har vært styreleder. Heidi Vognild har vært nestleder.

Valgkomite.
Ordførerne i eierkommunene utgjør valgkomiteen. Iselin Jonassen (Vågå) er leder i komiteen. Elias Sperstad (Skjåk) er nestleder.

2. Overordnede signaler og utvikling i miljøpolitikken.

NGR følger med på overordnede signaler og utvikling i miljøpolitikken fordi dette påvirker rammer og betingelser som NGR arbeider under. Foruten saker fra nasjonale myndigheter er det også av interesse å følge med på hva som skjer internasjonalt. Her er det særlig klimaavtalen fra Paris i 2015 (COP21) og utviklingen i EU som vurderes som interessant.

Norsk klima- og miljøpolitikk blir i stor grad utformet i samarbeid med EU gjennom EØS-avtalen. Mange av miljøutfordringene, som tap av biologisk mangfold, global oppvarming og spredning av miljøgifter er globale og felles problemer. Norge og EU har en felles visjon om et lavutslippssamfunn og en grønn kretsløpsøkonomi innen år 2050. Visjonen er å frikoble den tradisjonelle sammenhengen mellom økonomisk vekst og vekst i avfallsmengder. Man ønsker seg økt vekst og velferd samtidig som ressursbruk og utslipp av klimagasser reduseres. I diverse handlingsprogram skal man balansere miljømessige, økonomiske og sosiale hensyn for å nå denne visjonen.

EU la i desember 2015 fram forslag til endringer i sitt avfallsregelverk, og her er sirkulær økonomi et sentralt begrep. Økt ressurseffektivitet og reduserte miljøbelastninger skal bidra til å nå EU sine langsiktige mål. Et viktig punkt er vesentlig mer ambisiøse mål for materialgjenvinning i ramme-direktivet for avfall og emballasje.

Tiltakene krever store omstillinger og investeringer, men man venter også at tiltakene vil få en positiv virkning på veksten i økonomien. EU anslår at planene vil skape 1-2 millioner nye arbeidsplasser.

Klima og energi.
EU vedtok i 2014 en forpliktelse til å redusere sine klimautslipp med 40% i 2030 sammenliknet med 1990-nivå. Dette målet har også Norge sluttet seg til. EU har også vedtatt et mål for andel fornybar energi på 27% innen 2030, og man er på god veg til å nå delmålet om 20% i 2020.

Klimaavtalen fra Paris slår fast at landene skal stabilisere sine klimagassutslipp snarest mulig, og oppnå klimanøytralitet innen 2050. Kina og USA står samlet for om lag 40% av alle klimagassutslipp i verden og begge land har signert avtalen. Det er likevel noe usikkerhet om hvordan administrasjonen i USA vil følge den opp.

De fire samarbeids-partiene på Stortinget inngikk i desember 2016 en avtale om å konkretisere målene for et lavutslippssamfunn. Innen 2050 skal klimautslippene kuttes med 80-95% sammenliknet med 1990. Videre lovfestes en 5-års mekanisme som foreskrevet i Paris-avtalen, der den sittende regjering må legge fram fornyede delmål fram mot 2050.

Klima- og miljødepartementet (KLD) har også utarbeidet et forslag til en ny klimalov, som er sendt ut på høring. Loven er utformet helt overordnet, og foreslår å lovfeste klimamålene for 2030 og 2050. Loven forplikter altså kun det øverste beslutningsnivået i Norge.

Avfall.
EU foreslår vesentlige endringer i direktivene for avfall, emballasje, elektrisk og elektronisk avfall og deponi. Det foreslår bindende og langsiktige mål for materialgjenvinning, bl.a. 65% gjenvinning av kommunalt avfall, 75% gjenvinning av emballasjeavfall og en reduksjon til maksimalt 10% deponering av kommunalt avfall innen 2030. Det foreslås nye regler for beregning av material-gjenvinning og nye minimumskrav til produsentansvar. Det blir foreslått nye og høye målsettinger for rèsirkulering av plastemballasje og kommisjonen foreslår tiltak for reduksjon av matavfall med fokus på å forebygge at matavfall oppstår.

Miljødirektoratet (MD) har på oppdrag fra KLD gjort en vurdering av hvilke tiltak og virkemidler som kan bidra til at Norge når EU sine forslag til mål for år 2020, 2025 og 2030. I det korte perspektivet mener MD at det er nødvendig å forskriftsfeste krav om kildesortering av våtorganisk avfall, men det er også nødvendig å øke kildesorteringen av plastavfall og enkelte andre avfallstyper. Foreslåtte mål for 2030 vurderes å være svært krevende, og muligens på grensen av det som er mulig med kjent teknologi. Kildesortering må trolig suppleres med at alt restavfall fra husholdninger og kilder som genererer liknende avfall sorteres ved sentralsorteringsanlegg, før restavfallet går til energigjenvinning. I så fall blir det behov for å bygge flere anlegg for sentralsortering, eventuelt at en andel av avfallet eksporteres. Sentralsortering vurderes som spesielt viktig for å øke utsorteringen av plast.
Noen tiltak og virkemidler har vært vanskelige å verdsette, så utredningen gir ingen fullstendig kost-nytte-analyse.

Det er ventet at EU vil vedta et revidert regelverk i første halvår 2018. Det er foreløpig uenighet internt og usikkerhet om hva som blir vedtatt som endelige mål i de reviderte direktivene.

Arbeidet med ny stortingsmelding om avfallspolitikken og sirkulær økonomi er i gang, og planen er at Stortinget skal behandle meldingen i vårsesjonen 2017.

(Kilder: Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet, SSB, KS-Bedrift, Avfall Norge)

3. Marked, utviklingstrekk og lokale forhold.

Nord-Gudbrandsdal har en relativt liten befolkning, 18.900 innbyggere, men dekker et stort areal (nesten 40% av Oppland fylke). Følgelig er det store transportavstander både internt i regionen og fram til anlegg for gjenvinning og sluttbehandling av avfall. Dette har gjort at NGR har valgt enkle og rasjonelle løsninger i sin avfallshåndtering for å holde kostnadene nede for abonnenter og bedriftskunder. NGR sine ordninger oppfyller likevel alle konsesjonskrav og alle krav som er fastlagte i lovverket. Samkjøring av husholdningsavfall og næringsavfall på felles ruter hjelper til med å holde kostnadene nede både i selvkostregnskapet og i regnskapet for bedriftsavfall.

Økt urbanisering er en trend i dagens samfunn, og i vårt tilfelle betyr det at innbyggere i stor grad flytter ut av regionen. I Nord-Gudbrandsdal har vi i lengre tid sett en reduksjon i folketallet, og NGR må i sine planer ta høyde for at denne trenden fortsetter. Det betyr i så fall færre abonnenter å fordele kostnadene på, og følgelig et press på gebyrnivået til abonnentene.

NGR har vært forsiktig med å investere i behandlingsanlegg for avfall, og har valgt å levere til eksterne anlegg. NGR har relativt små avfallsmengder og raske teknologiske endringer eller endringer i lover og forskrifter kan fort gjøre slike anlegg teknisk eller økonomisk ulønnsomme. NGR har likevel valgt å investere et betydelig beløp i sorteringsanlegg med utstyr på Myrmoen.

De geografiske avstandene har gjort at våre eierkommuner har valgt å ha 6 miljøstasjoner. Dette er en betydelig satsing for kommunene, og et viktig miljøtiltak i regionen. Å legge til rette for at innbyggerne kan få levere avfall uten å måtte kjøre lange avstander bidrar trolig til økt innsamling. NGR opplever at innbyggerne setter stor pris på tilbudet, og at man i noen grad ønsker enda bedre tilgjengelighet (flere åpningsdager på mottakene). Men med relativt få innbyggere å fordele på, blir det høye kostnader med å drive så mange mottak.

Generelt opplever vi økende kvalitetskrav for avfallsfraksjoner vi selger i markedet. Et eksempel er at forbrenningsanleggene ikke lenger ønsker gips blandet inn i restavfallet. Mineralull er et annet eksempel på avfall som er uønsket i forbrenningsanleggene. NGR og andre renovasjonsselskaper må dermed etablere egne ordninger for sortering og behandling av slikt avfall.

Vi opplever også økende krav fra myndighetene, som definerer stadig flere avfallsfraksjoner som farlig avfall. Dette betyr økte kostnader til oppsamling, transport og sluttbehandling, og dermed økte kostnader for husholdninger og bedrifter. Men det betyr også at miljøgifter blir tatt hånd om på en sikker måte.

På noen områder ser vi at usikkerhet i verdensøkonomien påvirker prisen på råvarer. Et eksempel er lave priser på metaller, og dette gir igjen reduserte salgsinntekter for vårt skrapjern. Vi ser også at flere år med relativt lave priser på energi har medført vanskelige markeder for returflis til fjernvarmeanlegg. Varmere klima enn normalt reduserer også etterspørselen etter flis.

I bedriftsmarkedet møter NGR konkurranse fra både regionale og nasjonale aktører. Strukturendringer i bransjen ventes å fortsette i moderat tempo. NGR er i samtaler med andre renovasjonsselskaper med tanke på samarbeid.

At NGR har renovasjonsordninger som oppfyller alle gjeldende miljøkrav samtidig som vi har rimelige renovasjonsgebyr, er et uttrykk for at hovedmålet i selskapsavtalen er oppfyllt.

4. Husholdningsrenovasjon.

NGR har ansvaret for den lovpålagte, kommunale renovasjonen for sine eierkommuner, og det er om lag 8.500 abonnenter i regionen. NGR kjører henteruter for restavfall og papir hos abonnentene og henter glass- og metallemballasje fra utplasserte og selvbetjente containere. Andre fraksjoner leveres på miljøstasjonene, jfr. kap. 5.
NGR har konkurranseutsatt innkjøring av avfall. Tenden Miljø as kjører ruter i Vågå og vi har kontrakt med Bjarne Øverland as for de andre kommunene. I Lom og Skjåk er det Melby Transport as som kjører avfall på vegne av Bjarne Øverland as. Kontraktene er inngått med oppstart 1.januar 2010, og gjelder ut år 2017.

Restavfall.
NGR har valgt sekk som sin standardløsning for restavfall, og selskapet mener at dette er en enkel, fleksibel og hygienisk ordning. Abonnentene kan velge mellom 24 sekker, 36 sekker (standard) eller 48 sekkers abonnement. Det er i tillegg mulig å kjøpe ekstra sekker etter behov.
Våtorganisk avfall og hardplast sorteres sammen med restavfall.

Papir.
I utgangspunktet skal NGR kjøre henteruter for papir i alle kommuner, men det har etter hvert utviklet seg forskjellige ordninger i regionen.

Lesja og Dovre.
Her prøver vi ut en ordning med selvbetjente containere plassert i trafikknutepunkt, der husholdningene kan levere papp, papir og drikkekartonger. Det er plassert ut containere på 6 plasser i Lesja kommune og 2 plasser i Dovre kommune. Vi er avhengig av et godt samarbeid med publikum når det gjelder sortering for at denne ordningen skal fungere. Fram til nå har dette gått fint, og som en konsekvens av ordningen har selskapet avviklet rutene for vegkanthenting av papir.

Lom og Skjåk.
NGR kjører ruter for vegkanthenting 4 ganger pr år.

Vågå.
Her kjører vi henteruter hver måned. I sentrale strøk i og rundt Vågå sentrum prøver kommunen ut en ordning med dunk for oppsamling.

Sel kommune.
NGR kjører henteruter for vegkanthenting 6 ganger pr år.

Papirrutene kjøres av selskapene som har avtale om henting av restavfall.

Glass- og metallemballasje.
NGR har plassert ut et stort antall kjegler og containere der husholdningsabonnenter kan levere slikt avfall.

Renovasjonsgebyr.
Tall for 2015, inkl. mva. (kilde SSB)

NGR, gj.snitt for eierkommunene.....	kr 2.440
Oppland, gj.snitt.....	kr 2.650
Landet, gj.snitt.....	kr 3.309
Oslo.....	kr 4.614
Trondheim.....	kr 1.735

Generelt har Oslo/Akershus og Nord-Norge høye renovasjonsgebyrer, mens Hedmark og Oppland har de laveste gebyrene i landet.
En slik oppstilling gir en indikasjon på gebyrnivået, men ikke nødvendigvis et fullstendig bilde. Det er den mest vanlige gebyrtypen som rapporteres til Kostra, og for NGR er det standardabonnementet på 36 sekker. Selskapene har forskjellig hentefrekvens og når vi sammenlikner sekker og dunker kan det være forskjeller i årlig volum.
Bruk av selvkostfond kan gi store utslag i enkelte år, men det er grunn til å tro at denne effekten blir utjevnet i et større utvalg av kommuner.
Det er også ulik praksis for egenbetaling på miljøstasjonene. Hos noen selskaper kan man levere det meste gratis, mens NGR og andre selskaper tar betalt for noen fraksjoner. NGR har da en frikvote på de fleste fraksjoner før betaling kreves.
Tilleggsbetalinger fra husholdninger på NGR sine miljøstasjoner utgjør i underkant av kr 100,- fordelt pr abonnent (inkl. mva)

Hytterenovasjon.
Renovasjonen fra hytter og fritidsboliger inngår i husholdningsrenovasjonen. Kommunene har ca. 6.950 hytteabonnenter, og Nord-Gudbrandsdal er med det en betydelig reiselivsregion.

Hovedregelen for hytter er at abonnentene ikke får utdelt sekker, men må selv bringe restavfallet til containere som er satt ut langs trafikkårer i regionen. I noen områder med stor trafikk er det også utplassert containere for glass- og metallemballasje beregnet for hyttefolk. Hytteeierne kan benytte alle selvbetjente returpunkt som NGR og kommunene har plassert ut, om lag 120 stk. til sammen. Hytteabonnenter kan også nytte miljøstasjonene på samme måte som husholdningsabonnentene.

Samarbeid med eierkommunene.
Selv om NGR har hånd om hovedoppgavene, så ligger fortsatt flere oppgaver hos kommunene. Det er kommunene som etter loven skal fastsette størrelsen på gebyret, og kommunene står også for fakturering og innkreving, klagebehandling og lokal kontakt med abonnenter. I tillegg har kommunene eieransvar for bygg og faste anlegg på miljøstasjonene.
Det er opprettet en faggruppe for å sikre et godt samarbeid om praktiske spørsmål. Dette er en uformell og rådgivende gruppe for administrasjonen og består av Per Dagsgard (Skjåk), Leif Morten Plassen (Lom), Martin Sletten (Vågå), Ivar Skogum (Sel), Johan Lyftingsmo (Lesja) og Tor Ivar Hovhaugholen (Dovre).

5. Miljøstasjoner.

Det er etablert 6 miljøstasjoner i NGR-området, en i hver kommune. Det er kommunene som står som eiere av stasjonene, og som tar ansvaret for vedlikehold av eiendom og faste anlegg. NGR driver stasjonen og sørger for bemanning, løsøre og (i stor grad) maskiner og containere.

På miljøstasjonene kan husholdningene og hytteabonnenter levere de fleste typer avfall. Mange avfallstyper er «gratis» å levere da betaling for tjenesten inngår i gebyret.
Kommunene har investert betydelige beløp i tilrettelegging her, og vi ønsker at abonnentene i størst mulig grad bruker mottakene for å levere avfall. Over de siste årene har det vært en kraftig økning i aktiviteten på stasjonene.

Bedrifter kan også levere avfall til miljøstasjonen mot betaling. Større leveranser fra bedrifter skal skje til Myrmoen på Otta. Her har vi vekt og bedre maskinutstyr til å håndtere større mengder.

Oversikt over stasjoner og åpningstider.

Kommune	miljøstasjon	åpningstider
Skjåk kommune	Bismo	onsdag kl. 12-18.
Lom kommune	Fossbergom	torsdag kl. 12-18.
Vågå kommune	Vågåmo	tirsdag kl. 12-18 og fredag kl. 12-15.
Sel kommune	Myrmoen	tirsdag og torsdag kl. 12-18.
Lesja kommune	Bjorli	1.lørdag i hver måned kl. 10-14.
Dovre kommune	Jora *)	mandag og onsdag kl. 12-18.

*) Jora er felles miljøstasjon for Dovre og Lesja, og Lesja kommune bidrar til finansiering av investeringer og drift.

Farlig avfall.
På miljøstasjonene tar NGR imot farlig avfall fra husholdninger og bedrifter. Eksempel på slikt avfall er rester av maling/lim/lakk, asbestholdig byggeavfall, avfall med PCB og klorparafiner, husholdnings-kjemikalier, mm.
Husholdninger har en kvote på 1000 kg pr år pr abonnent som kan leveres «gratis» i den forstand at leveransen er inkludert i det kommunale gebyret. I tillegg kommer inntil 500 kg PCB-holdig isolerglass. (Jfr. Avfallsforskriften §11-10 og §14-3).

6. Bedriftsrenovasjon.

Med bedriftsavfall menes alt annet enn husholdningsavfall i selvkostområdet. Det er avfall fra private bedrifter og virksomheter, avfall fra kommunale institusjoner som skoler, sykehjem og idrettsanlegg og husholdningsavfall som NGR håndterer og som kommer fra kommuner utenfor NGR sitt område. Avfall fra offentlige virksomheter, landbruk samt bygge- og riveavfall fra entreprenører er viktige markeder for NGR.

NGR engasjerer seg i dette markedet fordi vi ønsker å gi et tilbud til næringslivet i regionen. Vi ser også at vi kan oppnå kostnadsgevinster for begge kundegruppene ved å hente husholdnings- og bedriftsavfall på felles rute. I bedriftsmarkedet konkurrerer vi med regionale og nasjonale aktører.

NGR sitt tilbud til bedrifter:

- ✓ Henteruter for restavfall.
- ✓ Henteruter for papp og plastfolie.
- ✓ Mottak av farlig avfall.
- ✓ Sorterings- og deponitjenester.
- ✓ Utleie/salg av containere, transporttjenester.
- ✓ Rådgivning.

I henhold til lovverket plikter NGR å holde inntekter og kostnader fra bedriftsmarkedet separat fra selvkostområdet. Hensikten med bestemmelsen er å hindre kryss-subsidiering, og at offentlige eide renovasjonsselskaper dermed skal konkurrere på like betingelser med private aktører.
Det er ikke krav om at aktivitetene mot bedriftsmarkedet skal skilles ut i en egen enhet, og NGR har valgt å føre et eget avdelings-regnskap for denne virksomheten. Fordeling av inntekter og kostnader gjøres på grunnlag av mengder og medgåtte ressurser.

I noen tilfeller samarbeider NGR med andre selskaper om bedriftsrenovasjon. Dette gjelder f.eks for hyttecontainere i Sjodalen, der store avstander og få kunder gjør det kostbart for kundene om selskapene skal kjøre hver sine ruter.
Et annet eksempel er at kunder med aktivitet i et større geografisk område ønsker landsdekkende sentralavtaler for levering av avfall. NGR samarbeider med Østlandet Gjenvinning (ØG), som har avtaler med et antall større kunder. NGR blir her underleverandør til ØG der vi står for den praktiske utførelsen.

Papprute.
Papprute i Ottadalen og Norddalen kjøres av Tenden Miljø as, som vant anbudskonkurransen i 2009. Denne avtalen gjelder fram til 31.12.2017.
Pappruta kjøres med komprimatorbil som henter papp hos om lag 75 bedrifter. Ruta går partalls-uker i Ottadalen, og oddetalls-uker i Norddalen. Bedrifter på Otta har dermed tilbud om levering hver uke.

Bedriftene kan sortere og levere plastfolie (emballasjeplast) i 240L sekker på denne ruta.

7. Anlegg for sortering og omlasting.

Omlastingsanlegget på Myrmoen ble tatt i bruk samtidig med at de lokale avfallsdeponiene ble stengt i 1999. Anlegget har to hovedoppgaver:
NGR må sortere grovavfall for å sikre riktig kvalitet før videre levering. Avfall som skal til forbrenning kan ikke inneholde farlig avfall, EE-avfall eller ubrennbart avfall. Det er også begrensinger på størrelsen på avfallet, slik at det ikke skaper problemer med innmating i forbrenningsanlegget. Sorteringen foregår maskinelt med 2 stk 14 tonns gravemaskiner i en sorteringshall.
Videre skal anlegget pakke og komprimere avfall i storcontainere og klargjøre disse for videretransport. Med store transportavstander er det viktig å utnytte lastekapasiteten godt.

Ved sorteringen får vi ut en andel avfall som kan gå til materialgjenvinning istedenfor til forbrenning. En del av grovavfallet som kommer inn egner seg godt til maskinell sortering, og i 2016 ble det sortert ut om lag 500 tonn. (2015: 337 tonn).
Det er i hovedsak treverk, metall, inerte masser, elektrisk avfall og farlig avfall som blir sortert ut. Etter sortering blir det igjen en rest med ikke gjenvinnbart avfall, og dette blir deponert. Mengde til deponi utgjorde 253 tonn.
En mindre mengde grovavfall blir av kapasitetshensyn levert til Østlandet Gjenvinning for kverning og sortering.

Det meste av vår omlasting foregår på Myrmoen, men restavfall fra henterutene til komprimatorbilene blir også lastet om til krokcontainere i Skjåk og på Dombås.
NGR har to personer ansatt på anlegget. Arbeidsmengden har vært jevnt økende, og utgjør nå om lag 2 årsverk.

Kroklift-transport.
Intern transport inn til sorteringsanlegg og transport av restavfall fra NGR til sluttbehandling foregår hovedsakelig med kroklift-transport. Kroklift nyttes også til utkjøring av impregnert trevirke og til noen mindre oppdrag. Denne tjenesten var en del av anbudsprosessen i 2009, og utføres av Rusten Maskin og Transport as i Lom. Kontrakten varer fram til 31.12.2017. Omfanget tilsvarer full beskjeftigelse for litt over 2 vogntog.

8. Deponi.
NGR fikk i 2007 konsesjon til å deponere asbest, reine- og inèrte masser på Myrmoen. Med inèrte masser menes murstein, tegl, leca, keramikk, glass, porselen, etc. Dette er avfall som i liten grad omdannes og som ikke medfører avrenning når det ligger i jorda. NGR mener at dette det er nyttig tilbud i regionene. Alternativet for bedrifter og privatpersoner ville vært transport til Lillehammer for eternitt-tak, bade-romsporselen og annet avfall av denne typen.

Konsesjonen gjelder drift av deponi i kategori 2 – celle for asbestholdig avfall, og deponi i kategori 3 – inèrte masser. Det ble deponerte 51 tonn asbestholdige byggematerialer og 362 tonn reine og inèrte masser i 2016. En betydelig andel av dette avfallet kom fra Midt-Gudbrandsdal.
Konsesjonen har en begrensning i mengde og gjelder for inntil 10 000 tonn. Pr 31.12.2016 er det deponert vel 6.000 tonn av denne kvoten.

I henhold til konsesjonsvilkårene er NGR er pålagt å avsette kr 25.000 årlig til et etterbruksfond. Fondet skal sikre at det er tilstrekkelig med midler tilgjengelig for å dekke eventuelle kostnader med drift av deponiet i framtiden. Pr 31.12.2016 er fondet på kr 250.000.

Konsesjonsvilkårene pålegger også NGR å ha et prøveprogram for å overvåke sigevann fra deponiet. Omfanget og vilkår blir bestemt av Fylkesmannen.
NGR sine deponiceller ligger inntil Sel kommune sitt nedlagte deponi for restavfall, og følgelig har deponiene i stor grad felles avrenning og sigevann. NGR samarbeider derfor med Sel kommune om prøvetaking og analyser. Som følge av lave konsentrasjoner av uønskede komponenter, har vi de senere årene kunne redusere omfanget av prøvetaking og dermed kostnadene med programmet.

9. Avfallsmengder og behandling.

Oversikt over mengder avfall, tonn.

Avfallstype	2014	2015	2016	Sluttbehandling
Restavfall, inkl. våtorganisk	7262	7258	7216	Energigjenvinning
Papir	671	676	627	Materialgjenvinning
Papp	449	458	435	Materialgjenvinning
Glass- og metallemballasje	251	211	272	Materialgjenvinning
Elektrisk og elektronisk avfall	339	307	336	I hovedsak materialgjenvinning
Jern og metall	634	617	646	Materialgjenvinning
Klær og tekstiler	22	28	24	Gjenbruk, materialgjenvinning (1)
Treverk (2)	1800	2230	3207	Energigjenvinning
Hageavfall	950	1632	2553	Gjenbrukes i kompostering av slam
Inèrte- og reine masser	350	397	362	Eget deponi
Armert betong	257	700	257	Materialgjenvinning, gjenbruk
Asbestholdig byggeavfall	78	111	51	Eget deponi
Batterier	33	51	52	Materialgjenvinning
Impregnert treverk	180	298	352	Energigjenvinning
Vinduer med PCB/klorp.	18	22	18	Energi- og materialgjenvinning
Annet farlig avfall (3)	37	59	53	Energigjenvinning
Gips	-	18	85	Materialgjenvinning
Bildekk	90	115	119	Material- og energigjenvinning
Plastfolie (landbruksplast)	346	349	322	Materialgjenvinning
Annet: ristegods, sorteringsrest	54	47	253	Eksterne deponi
Sum mengder	13 824	15 584	17 240	

1) 78% av innsamlede tekstiler blir brukt på nytt. 20% går til materialgjenvinning.
2) Tall fra 2015 er korrigert fra 2945 tonn til 2230 tonn.
3) Husholdningskjemikalier, rester av maling, lim og lakk, spraybokser, spillolje, mm.

I praksis er det ofte vanskelig å oppnå 100% materialgjenvinning av en gitt avfallsfraksjon og noe av avfallet som sendes til materialgjenvinning vil derfor få en annen sluttbehandling. Noe av avfallet kan ha for dårlig kvalitet til å bli gjenvunnet, avfallet kan inneholde komponenter som ikke er gjenvinnbare eller deler av avfallet må destrueres spesielt. For å få en mest mulig korrekt statistikk bør det korrigeres for slike forhold.

For vårt avfall beregner vi at om lag 16% går til gjenbruk (inkl. kompostering), 16% går til materialgjenvinning, 64% går til energigjenvinning og 4% blir lagt på deponi.

Hvor blir det av avfallet vårt?

Restavfall, inkludert våtorganisk avfall (matavfall) og hardplast, blir lastet om til vogntog i Skjåk, på Otta og på Dombås. Avfallet går i hovedsak til Statkraft sitt anlegg på Heimdal. Her går avfallet til forbrenning og produserer fjernvarme for distribusjon til kunder på Heimdal og i Trondheim.
En mindre andel blir levert til Eidsiva på Hamar for kverning før forbrenning i fjernvarme-anlegg her.
1 kg restavfall gir et energi-utbytte tilsvarende 1 kWh.
Vårt restavfall produserer fjernvarme tilsvarende opp-varmingsbehovet for mer enn 1000 boliger.

Glass- og metallemballasje leveres til Syklus sitt anlegg i Onsøy ved Fredrikstad. Her sorteres glass og metall. Det finnes ikke glassverk i Norge, så glass av god kvalitet videre-sendes til glassverk i Europa der det blir råstoff til nye flasker, mm. Glass av dårligere kvalitet inngår i produksjonen av glasitt, som er et fyll- og isolasjons-produkt som består av 20% glass og 80% luft. mm. Glasitt produseres ved to fabrikker og den ene ligger i Skjåk.
Metaller (stål og aluminium) smeltes om og brukes på nytt i nye produkter.

Klær og tekstiler sendes til Frelsesarmeen (Fretex) i Trondheim. Fretex tar imot både hele og ødelagte tekstiler. Brukbare klær blir i stor grad eksportert, men selskapet har også 50 butikker i Norge som omsetter for om lag 180 millioner kroner. Ødelagte tekstiler blir i stor grad sydd om eller på annen måte gjort om til nye produkter.
Fretex er også Norges største arbeidsmarkedsbedrift. I 2015 fikk 600 personer jobb etter diverse attføringsprogram, og i alt startet nærmere 3000 personer opp i forskjellige arbeidstreningsprogram.

Treverk kvernes opp til grov treflis, som nyttes som brensel i fjernvarmeanlegg. På grunn av overkapasitet i Norge har NGR de siste årene eksportert all treflis til Sverige. 3200 tonn utgjør om lag 160 vogntog.
Impregnert treverk leveres også til forbrenningsanlegg i Sverige, men slikt virke blir ikke kvernet før levering. Slike fjernvarme-anlegg har renseanlegg for å fjerne farlige stoff.

Elektrisk og elektronisk avfall leveres til Stena Recycling sine anlegg på Frogner og i Lier. Her blir farlig avfall sortert ut og levert til godkjente mottak.
Videre demontering, frag-mentering og gjenvinning skjer delvis i Norge og delvis i Sverige. En betydelig mengde av dette avfallet er jern og aluminium som blir smeltet om. Sjeldne metaller og edelmetaller blir også gjenvunnet.

Farlig avfall fra husholdninger omfatter flere fraksjoner, f.eks. rester av maling, lim og lakk, spraybokser, plantevernmidler, rengjøringskjemikalier, mm.
I hovedsak blir slikt avfall destruert ved forbrenning og de farlige komponentene blir uskadeliggjort ved tilstrekkelig høy temperatur. Behandlingen foregår i Norge og Sverige.
Batterier blir eksportert til Tyskland og England for materialgjenvinning.

Med plastfolie menes her i hovedsak landbruksplast. NGR leveres slikt avfall til J.O.Moen på Åndalsnes. Folien videresendes til Norfolier GreenTech as sin gjenvinningsfabrikk i Folldal. Her gjenvinnes plasten som granulat som blir råstoff for nye produkter, f.eks avfallssekker. Nett og snøre sendes til energigjenvinning.

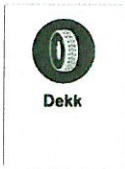

Bildekk leveres til RagnSells sitt mottak i Fredrikstad. Felger demonteres og gjenvinnes som metall. Noen større dekk gjenbrukes som bryggefendere, o.l. En betydelig del av gummien gjenvinnes og brukes til nye produkter som f.eks kunstgress på fotballbaner og lekeanlegg. Noe avfall går også til forbrenning.

Inerte masser er glass, tegl, leca, mur, betong uten armering, baderomsporselen, krystallglass, keramikk, mm. Dette et avfall som brytes ned svært sakte og som ikke har avrenning som forurenser. Avfallet deponeres på NGR sitt deponi på Myrmoen. Reine masser (jord, stein) og asbestholdig byggemateriale blir også deponert her.

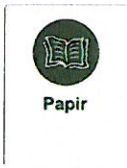

Papir leveres til Retura, delvis på Gjøvik og delvis i Trondheim. Papiret sorteres maskinelt i forskjellige kvaliteter og selges til papirfabrikker som råstoff til nye papirprodukter.

Hageavfall kvernes opp og nyttes lokalt som tilsetning når slam fra kommunale renseanlegg og private septikkanlegg blir omdannet til kompost. Det er kommunene som driver kompostanleggene.

Gipsavfall fra byggeindustrien leveres til Norsk Gips Recycling as sitt anlegg i Svelvik. Her gjenvinnes gipsmaterialet, og inngår i produksjonen av nye bygningsplater.

Papp leveres til MGR på Frya. Her presses pappen til bunter, som selges videre som råstoff til fabrikker i Norge.

Jernskrap og metaller leveres i hovedsak til smelteverk i Norge og brukes som råstoff i nye produkter.

Vinduer med PCB og klorparafiner blir sluttbehandlet ved at glasset skjæres ut og sendes til materialgjenvinning. Treverket brennes ved høy temperatur slik at de farlige stoffene destrueres. (termisk destruksjon).

10. Ansatte.

NGR har pr 31.12.2016 i alt 14 ansatte, fordelt på 10 personer ved miljøstasjonene, 2 personer på sortering/deponi og 2 personer i administrasjonen.

Av 14 ansatte er 3 kvinner, 1 i administrasjonen og 2 på mottakene. NGR ønsker en bedre balanse mellom kjønnene, og kvinner oppfordres til å søke ledige stillinger. Det er ikke satt i verk andre tiltak for å rette på kjønnsbalansen. For styremedlemmer følger selskapet gjeldende lovverk som sikrer at en gitt andel av begge kjønn er representert.

Sykefraværet utgjør 3,2%. En av selskapets medarbeidere har vært langtidssykemeldt store deler av året, men årsaken vurderes til ikke å ha sammenheng med arbeidssituasjon eller arbeidsmiljø. Sykefraværet vurderes som lavt, og det er ikke satt i verk spesielle tiltak for en ytterligere reduksjon.

Arbeidsmiljøet oppfattes som godt. Arbeidet på miljøstasjonene og håndtering av farlig avfall medfører en viss risiko for ansatte, men det er ikke registrert uhell med personskader i 2016. NGR er tilsluttet Gudbrandsdal Bedriftshelsetjeneste.

Med en liten administrasjon har selskapet jevnlig behov for å kjøpe diverse administrative tjenester. NGR samarbeider gjerne med andre renovasjonsselskaper om felles anbud på innkjøp av utstyr eller avtaler om behandling av avfall.
Regnskapstjenester kjøpes av økonomiavdelingen i Dovre kommune.

11. Økonomi og regnskap.

Fortsatt drift.
Styret bekrefter at grunnlaget for fortsatt drift er til stede. Det framlagte regnskapet gir et rettvisende bilde av selskapets resultater og økonomiske stilling. Det har ikke inntruffet vesentlige forhold etter 31.12.2016 som har betydning for vurderingen av regnskapet.

Utslipp til det ytre miljø.
Innsamling og behandling av avfall blir gjort for å spare miljø og omgivelser for forurensning. Men disse aktivitetene krever forbruk av ikke-fornybare ressurser og medfører utslipp til miljøet. Innsamling og transport kan medføre støvplager, støyplager og et risikoelement ved å ferdes i trafikken. Selskapet søker å redusere utslippene ved effektive henteordninger og transportløsninger.

Kjøretøy som transporterer avfall for NGR bruker årlig om lag 200.000 liter diesel. Omregnet til kWh, og brukt til oppvarming, utgjør dette om lag 2 millioner kWh (2 GWh).

Hovedtall regnskap.

Utdrag av regnskapet følger. Se eget hefte for fullstendig regnskap.

Hovedoversikt - Driftsregnskap

Tekst	Regnskap 2016	Regl. budsj. 2016	Oppr. budsj. 2016	Regnskap 2015
Salgsinntekter	16 041 606	13 803 000	13 803 000	14 396 615
Refusjoner	13 065 195	12 935 000	12 935 000	13 663 885
Overføringer	0	0	0	0
Andre driftsinntekter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	29 106 801	26 738 000	26 738 000	28 060 500
Lønnsutgifter	5 591 228	5 264 000	5 264 000	5 373 174
Sosiale utgifter	0	0	0	0
Kjøp av varer og tjenester	13 127 457	11 714 000	11 714 000	11 290 867
Overføringer	1 021 990	1 010 000	10 000	62 431
Andre driftsutgifter	10 145 288	9 034 000	9 034 000	10 201 215
Avskrivninger	902 339	840 000	840 000	777 500
Fordelte utgifter	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	30 788 303	27 862 000	26 862 000	27 705 187
Brutto driftsresultat	-1 681 502	-1 124 000	-124 000	355 313
Eksterne finansposter:				
Renteinntekter og utbytte	40 107	70 000	70 000	65 494
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0	0
Renteutgifter og låneomkostninger	86 461	115 000	115 000	68 792
Avdrag på lån	800 000	576 000	576 000	600 000
Utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansposter	-846 354	-621 000	-621 000	-603 298
Motpost avskrivninger	902 339	840 000	840 000	777 500
Netto driftsresultat	-1 625 517	-905 000	95 000	529 515
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk. overskudd	0	0	0	280 036
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	76 000
Bruk av bundne fond	1 699 919	1 000 000	0	0
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	1 699 919	1 000 000	0	356 036
Overført til investeringsbudsjettet	13 438	0	0	9 723
Avsatt til dekning av tidl. års underskudd	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	35 964	70 000	70 000	258 296
Avsatt til bundne fond	25 000	25 000	25 000	617 532
Avsatt til likviditetsreserven	0	0	0	0
Sum avsetninger	74 402	95 000	95 000	885 551
Årets mindreforbruk	0	0	0	0
Årets merforbruk	0	0	0	0

Hovedoversikt - Balanseregnskap

Eiendeler		Regnskap 2016	Regnskap 2015
2.2	**Anleggsmidler**		
2.27-2.29	Faste eiendommer og anlegg	2 504 957	2 703 299
2.24-2.26	Utstyr, maskiner og transportmidler	4 646 265	4 704 990
2.22-2.23	Utlån	0	0
2.21	Aksjer og andeler	73 559	60 121
2.20	Pensjonsmidler	4 630 843	3 743 210
	Sum anleggsmidler	11 855 624	11 211 620
2.1	**Omløpsmidler**		
2.13-2.17	Kortsiktige fordringer	4 280 076	9 034 651
2.19	Premieavvik	-274 551	-198 553
2.18	Aksjer og andeler	0	0
2.12	Sertifikater	0	0
2.11	Obligasjoner	0	0
2.10	Kasse, postgiro, bankinnskudd	4 720 674	2 474 096
	Sum omløpsmidler	8 726 199	11 310 194
	Sum eiendeler	20 581 823	22 521 814
Egenkapital og gjeld			
2.5	**Egenkapital**		
2.56-2.58	Disposisjonsfond	1 109 596	1 662 466
2.51-2.52	Bundne driftsfond	2 579 132	4 254 051
2.53-2.54	Ubundne investeringsfond	700 000	700 000
2.55	Bundne investeringsfond	0	0
2.5900	Regnskapsmessig merforbruk (undersk.)	0	0
2.5950	Regnskapsmessig mindreforbruk (oversk.)	0	0
2.5960	Udisponert i investeringsregnskapet	0	0
2.5970	Udekket i investeringsregnskapet	0	-2 038 561
2.5980	Likviditetsreserve	0	0
2.5990	Kapitalkonto	-851 895	1 191 158
	Sum egenkapital	3 536 833	5 769 114
2.4	**Langsiktig gjeld**		
2.40	Pensjonsforpliktelse	6 112 520	4 720 462
2.41-2.42	Ihenderhaverobligasjonslån	0	0
2.43-244	Sertifikatlån	0	0
2.45-2.49	Andre lån	6 595 000	5 300 000
	Sum langsiktig gjeld	12 707 520	10 020 462
2.3	**Kortsiktig gjeld**		
2.31	Kassekredittlån	0	0
2.32-2.39	Annen kortsiktig gjeld	4 337 470	6 732 238
	Premieavvik	0	0
	Sum kortsiktig gjeld	4 337 470	6 732 238
	Sum egenkapital og gjeld	20 581 823	22 521 814

Note nr 3: Interkommunalt samarbeid

Bedriftsrenovasjon

Tekst	Regnskaps-året	Budsjett	Forrige år	Året før
Refusjon fra eierkommuner	0	0	0	0
Andre driftsinntekter	9 861 344	8 025 500	8 157 477	7 673 090
Andel renteinntekter	5 214	5 000	10 544	
Sum inntekter	9 866 558	8 030 500	8 168 021	7 673 090
Driftsutgifter inkl avskrivninger	9 910 322	7 923 970	8 391 918	7 677 124
Refusjon til eierkommuner (varer/tjeneste	34 630	30 000	31 500	55 600
Andel renteutgifter	26 198	26 000	20 913	
Sum utgifter	9 971 150	7 979 970	8 444 331	7 732 724
Regnskapsmessig resultat	-104 592	50 530	-276 310	-59 634

Husholdningsrenovasjon

Tekst	Regnskaps-året	Regl. budsjett	Forrige år	Året før
Refusjon fra eierkommuner	13 001 220	12 890 000	13 639 465	13 173 676
Andre driftsinntekter	6 244 237	5 823 000	6 263 558	6 007 192
Sum inntekter	19 245 457	18 713 000	19 903 023	19 180 868
Driftsutgifter	18 991 452	18 128 030	18 461 530	17 316 347
Refusjon til eierkommuner (varer/tjeneste	1 233 700	1 220 000	310 659	312 198
Sum utgifter	20 225 152	19 348 030	18 772 189	17 628 545
Kapitalutgifter (beregnede)	721 800	645 000	558 800	579 600
Årets selvkostresultat ex rente fond	-1 701 495	-1 280 030	572 034	972 723
Kalk. rente av fond/årets selvkostberegn.	26 576	30 030	45 498	60 685
Resultat (inkl rente fond)	-1 674 919	-1 250 000	617 532	1 033 408
Resultat fra selvkostberegning:				
Avsetning til selvkostfond			617 532	1 033 408
Bruk av selvkostfond (inkl renteberegn.)	1 674 919	1 250 000		

Dovre, 31.12.2016 /

Laila Arnestuen	Bjørn Vike	Ola Tolstad
Kåre Eide (styreleder)	Heidi Vognild (nestleder)	Ingvild Lystad-Larsen